

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE SENOHRAD

SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚPD

SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE – ÚZEMNÝ PLÁN OBCE SENOHRAD

Obsah

A. Základné údaje.....	2
I. Základné údaje o obstarávateľovi.....	2
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii.....	3
B. Údaje o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia.....	5
I. Údaje o vstupoch.....	5
II. Údaje o výstupoch.....	11
C. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia.....	14
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	14
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.....	11
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	31
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	36
V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom).....	42
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia.....	45
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení.....	46
VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie.....	47
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali	52
X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	52
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa	52

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Senohrad

2. Sídlo

Obecný úrad, Senohrad č. 151, 962 43 Senohrad

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPP a ÚPD

Ing. Oľga Bartková, starostka

Obecný úrad

Senohrad č. 151, 962 43 Senohrad

tel.: 045 / 540 26 30

e-mail: starostka@senohrad.sk

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP:

Ing.arch. Karol Ďurenec

tel.: 0905 492 881

e-mail: durenec@gmail.com

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE SENOHRAD – NÁVRH

2. Územie

Kraj: Banskobystrický

Okres: Krupina

Obec: Senohrad

Katastrálne územie: Senohrad

3. Dotknuté obce

- Obec Čekovce, Obecný úrad, Čekovce 19, 962 41 Bzovík
- Obec Pliešovce, Obecný úrad, Hviezdoslavova 1, 962 63 Pliešovce
- Obec Horné Mladonice, Obecný úrad, 962 43 Horné Mladonice 40
- Obec Lackov, Obecný úrad, Lackov 20, 962 44 Litava
- Obec Sucháň, Obecný úrad, Sucháň 82, 991 35 Dačov Lom
- Obec Dačov Lom, Obecný úrad, 991 35 Dačov Lom 262

4. Dotknuté orgány

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány vyplývajúce z §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov:

- Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, oddelenie regionálneho rozvoja; oddelenie dopravy, Nám. SNP 23, 974 00 Banská Bystrica
- Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku MO SR Lešť, 962 63 Pliešovce
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Nám. slobody 6, 810 05 Bratislava
- Ministerstvo obrany SR, Správa nehnuteľného majetku a výstavby, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor výstavby a bytovej politiky, Nám. L. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. L. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica

- Okresný úrad Banská Bystrica, Pozemkový a lesný odbor, Nám. E. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor opravných prostriedkov, Referát pôdohospodárstva, Nám. E. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Nám. E. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad Krupina, Odbor krízového riadenia, ČSA 2190/3, 963 01 Krupina
- Okresný úrad Krupina, Odbor starostlivosti o životné prostredie, ČSA 2190/3, 963 01 Krupina
- Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene, Nádvojná 3366/12, 960 01 Zvolen
- Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici, Trieda SNP 75, 974 01 Banská Bystrica
- Obvodný bankský úrad v Banskej Bystrici, ul. 9. mája č. 2, 975 90 Banská Bystrica
- Správa CHKO Štiavnické vrchy, Radničné nám. 18, 969 01 Banská Štiavnica
- Dopravný úrad SR, odbor letísk, oddelenie ochr. pásiem, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo v Senohrade

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešené územie leží mimo dosahu štátnych hraníc SR. Riešenie Územného plánu obce Senohrad preto nemá žiadne cezhraničné vplyvy.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda

Vzhľadom k skutočnosti, že možnosti intenzifikácie existujúcej zástavby sú minimálne, bolo nevyhnutné vyčleniť nové plochy pre výstavbu na poľnohospodárskej pôde.

Zábery poľnohospodárskej pôdy sú navrhované prevažne na pôde najhoršej 9. skupiny kvality. Len menšie plochy záberov poľnohospodárskej pôdy sa navrhujú na pôde 7. skupiny kvality, ktoré sú podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. určené v danom katastrálnom území ako najkvalitnejšie pôdy. Podľa druhu pozemku ide zväčša o ornú pôdu, v menšej miere sa výstavba plánuje aj v záhradách a na trvalých trávnych porastoch. Pozemky sú obhospodarované vlastníkmi pozemkov (fyzickými osobami); rozvojová plocha č. 10 je vo vlastníctve obce.

V snahe chrániť pôdne celky pred nadmerným rozdrobením boli uprednostnené kompaktné plochy, nadväzujúce na existujúcu zástavbu. Značná časť navrhovaných rozvojových plôch sa nachádza v zastavanom území obce. Ide o rozvojové plochy s označením č. 1, 4, 5, 7, 9. Mimo zastavaného územia obce sú lokalizované rozvojové plochy č. 2, 3, 6, 8. Rozvojová plocha č. 4 sa nachádza celá na pozemkoch evidovaných v KN ako zastavané plochy, nedôjde tu preto k záberom poľnohospodárskej pôdy. Menšiu časť rozvojových plôch č. 1, 2, 5, 6, 7, 9 a jednu z prieluk taktiež tvoria zastavané plochy a ostatné plochy.

Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 11,09 ha. Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie bude oproti uvádzaným bilanciam nižší, a to asi o 50%. Predpokladá sa, že vynímané budú len zastavané plochy objektov a pozemky pod komunikáciami. Na zastavanú plochu 1 rodinného domu bude pripadať max. 200 m².

Do I. etapy sú zaradené najaktuálnejšie rozvojové priority. Ďalšie rozvojové plochy sú zaradené do II. etapy. Lokality pre výstavbu s predpokladom záberov poľnohospodárskej pôdy sú zakreslené v grafickej časti vo „Výkrese vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch“.

Prehľad o štruktúre pôdneho fondu v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely

Lok.	Katastr.	Funkčné	Výmera	Predpok. výmera poľn. pôdy		
číslo	územie	využitie	lokality	spolu	Z toho	
			v ha	v ha	Skupina BPEJ	výmera ha
1	Senohrad	bývanie	1,8856	1,5380	0977265/9.	1,5380
2	Senohrad	bývanie	3,0670	3,0020	0977265/9.	3,0020
3	Senohrad	bývanie	0,8489	0,8489	0977265/9. 0971225/7.	0,5799 0,2690
5	Senohrad	bývanie	2,0318	1,7568	0977462/9.	1,7568
6	Senohrad	bývanie	1,8551	1,5380	0977462/9. 0971225/7.	0,5330 1,0050
7	Senohrad	bývanie	1,0400	0,8300	0977265/9.	0,8300
8	Senohrad	šport	1,3760	1,3760	0977265/9.	1,3760
9	Senohrad	ČOV, zb. dvor	0,3248	0,0480	0977462/9.	0,0480
prie- luky	Senohrad	bývanie	0,1550	0,1550	0971225/7.	0,1550
Spolu				11,09		

2. Voda

Požiadavky na zásobovanie pitnou vodou

V obci Senohrad je vybudovaný celoobecný verejný vodovod, z ktorého je zásobovaná väčšina domácností a zariadenia občianskej vybavenosti. Vodovod je pitnou vodou zásobovaný z miestneho vodného zdroja. Z vrtanej studne sa voda čerpá výtlačným potrubím do zemného vodojemu s objemom 1x150 m³ na kóte max. 641,20 m n. m., z ktorého sa voda do spotrebiska dostáva gravitačne.

Zásobovanie nových obytných ulíc pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná.

V rámci hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie bol vypracovaný podrobný výpočet súčasnej potreby vody pre súčasný rozsah zastavaného územia, ako aj budúcej potreby vody podľa rozsahu navrhovanej zástavby. Podľa tohto výpočtu sa ročná potreba vody zvýši z 47 348 m³ na 50 950 m³ v roku 2030 – v prípade úplného obsadenia všetkých navrhovaných nových rozvojových plôch. V nasledujúcej tabuľke je uvedená stručná rekapitulácia potreby vody.

Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody
Ročná potreba vody (m^3/r)	47 348	50 950
Priemerná potreba vody Q_p (l/s)	1,501	1,616
Max. denná potreba vody Q_m (l/s)	3,004	3,232
Max. hodinová potreba vody Q_h (l/s)	3,178	5,818

3. Suroviny

V katastrálnom území obce Senohrad sa nenachádzajú ložiská vyhradených nerastov, nie sú určené chránené ložiskové územia ani dobývacie priestory a nie sú ani iné záujmy, ktoré by bolo potrebné chrániť podľa banských predpisov.

Z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovinových zdrojov.

4. Energetické zdroje

Elektrická energia

Obec Senohrad je zásobovaná elektrickou energiou odbočkami zo vzdušného vedenia VN 22 kV č. 439 z elektrizačnej siete SSE, a. s. VN vedenie 22 kV č. 439 odbočuje z vedenia č. 321, ktoré vychádza z transformovne 110/22 kV vo Veľkom Krtíši a končí v transformovni 110/22 kV v Krupine. Pre zastavané územie obce slúžia štyri transformačné stanice, ďalšie slúžia pre PD a pre laznícke osídlenie. Prípojky sú jednostranné, bez ďalšieho zokruhovania v sieti VN.

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce trafostanice pri ich súčasnom výkone postačovať. Navrhované riešenie nepočíta so zriaďovaním nových transformačných staníc, vzhľadom na ich vyhovujúce priestorové rozloženie. Navrhuje sa zvyšovanie inštalovaného výkonu existujúcich transformačných staníc. Požadovaný výkon transformačnej stanice pri rozvojových plochách č. 5 a 6 je 630 kVA. Energetické nároky nových rozvojových plôch č. 1, 2, 7, 8 budú zabezpečovať existujúce transformačné stanice pri ZŠ a pri cintoríne. Transformačné stanice budú vybavené novými transformátormi s výkonom 400 kVA. Súčasne sa odporúča nahradenie uvedených troch stožiarových transformačných staníc za kioskové.

Energetické nároky rozvojových plôch č. 3, 4 na severnom okraji obce budú pokryté z existujúcej transformačnej stanice pri bytových domoch, bez potreby zvyšovania jej výkonu. Taktiež vyhovujú aj ostatné transformačné stanice pre hospodársky dvor a väčšinu rozptýleného osídlenia. Pre zlepšenie napäťových pomerov v lazníckej lokalite Poloma sa aktuálne pripravuje výstavba novej transformačnej stanice s výkonom 100 kVA.

Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Pre

prevádzkový objekt futbalového ihriska a ČOV je spotreba elektrickej energie určená na základe odhadu. Pri maximálnom využití kapacít navrhovaných rozvojových plôch bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 257 kW.

Energetická bilancia navrhovaných rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita	Požadovaný výkon Pp (kW)
1, 2	24 b.j.	78
3, 4	15 b.j.	49
5, 6	21 b.j.	66
7	10 b.j.	34
8	-	10
9	-	20
prieluky	3 b.j.	10
Spolu		257

Zemný plyn

Obec Senohrad nie je plynofikovaná. Podľa vyjadrenia SPP-distribúcia, a.s. sa s plynofikáciou obce neuvažuje. Návrh územného plánu obce Senohrad preto nepočíta s plynofikáciou obce a teda ani žiadnymi nárokmi na spotrebu zemného plynu.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Nadradená dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Senohrad pomerne výhodnú polohu na križovatke ciest II. triedy č. II/526 a II/527. Cesta II/527 Pliešovce – Veľký Krtíš – Šahy predstavuje spojnicu ciest I. triedy č. I/66 a I/75. Cesta II/526 z hľadiska riešeného územia zabezpečuje spojenie do okresného mesta Krupina, kde sa napája na cestu č. I/66 Zvolen – Krupina – Šahy, ktorá je významným koridorom E77. Úsek cesty II/526 Senohrad – Stará Huta, prechádzajúci VVP Lešť, bol zrušený a pre verejnú dopravu nie je prístupný. Paralelne s cestou I/66 sa plánuje výstavba rýchlostnej cesty R3 Zvolen – Šahy.

Na cestu č. II/527 sa v zastavanom území obce pripája cesta III. triedy č. III/2569 Senohrad – Lackov – Litava. Na cestu č. II/526 sa pred obcou pripája ďalšia cesta III. triedy č. III/2570 križovatka s II/526 – Horné Mladonice – Dolné Mladonice.

Cesty II. triedy sú v riešenom území upravené v kategórii C 7,5/70, cesty III. triedy v kategórii C 6,5/60.

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií

Kostru dopravnej siete obce Senohrad tvoria prieťahy ciest II. triedy zastavaným územím obce. Z týchto komunikácií sa odpaľa niekoľko kratších úsekov miestnych komunikácií. Komunikácie tvoria čiastočne zokruhovanú sieť. Ide o komunikácie najnižšej funkčnej triedy (C3, D1), ktoré zodpovedajú obmedzeným priestorovým podmienkam v existujúcej

zástavbe a nižšej mobilite. Niektoré komunikácie majú nevyhovujúcu kvalitu povrchového krytu. Celková dĺžka miestnych komunikácií je 16,7 km.

Existujúce miestne komunikácie funkčnej triedy C3 sa navrhujú na dobudovanie a úpravu šírkových parametrov, pokiaľ to umožňujú priestorové pomery. Pre dopravnú obsluhu nových rozvojových plôch je potrebné vybudovať nové miestne komunikácie. Len rozvojové plochy č. 1, 3, čiastočne aj č. 4 sú dopravne prístupné z existujúcich miestnych komunikácií. Rozvojové plochy č. 2, 7, 8 na východnom okraji zastavaného územia budú dopravne obslužené navrhovanými miestnymi komunikáciami funkčnej triedy C3, kategórie MO 7/30 a zjazdovým chodníkom D1 cez záhrady. Na existujúci komunikačný systém budú napojené v 3 bodoch – na cestu II/527, II/526 a na existujúcu miestnu komunikáciu pri Litavici, ktorú je potrebné rozšíriť na kategóriu MO 7/30.

Rozvojové plochy č. 5 a 6 bude dopravne obsluhovať miestna komunikácia funkčnej triedy C3, kategórie MO 7/30. Primárne napojenie bude na cestu II/526, sekundárne upokojenou komunikáciou D1 (zjazdovým chodníkom) cez záhrady na cestu III/2569.

V rámci rozvojovej plochy č. 4 je vhodné v závislosti od typu zástavby zokruhovanie komunikačného systému prostredníctvom upokojenej komunikácie funkčnej triedy D1.

Výstavba účelovej, resp. areálovej komunikácie sa predpokladá za účelom obsluhy ČOV.

Nespevnenými miestnymi komunikáciami – poľnými cestami sú dopravne obsluhované aj odľahlejšie osady rozptýleného osídlenia. Hlavné komunikácie sa navrhujú rekonštruovať v parametroch P4,5/30 (podľa ON 736118) s výhybňami, ostatné v parametroch P3,5/30, resp. P3,0/30.

Celkový prehľad navrhovaných miestnych komunikácií podľa funkčných tried pre nové rozvojové plochy

Rozvojová plocha č.	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka komunikácie v m
5 a 6	C3 MO7/30	304
	D1 – MOU	175
4	D1 – MOU	67
2, 7, 8	C3 MO7/30	479
	C3 MO7/30	333
	D1 - MOU	196
9	-	100

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu nemotoristických komunikácií

Jednostranné chodníky sú vybudované v centrálnej časti obce pozdĺž cesty II/527. Pri ceste II/526 je chodník z centra obce až k školskému areálu. Chodníky majú vyhovujúce technické parametre. Navrhuje sa dobudovanie chodníkov v zastavanom území obce pozdĺž ciest II. triedy, najmä v úseku pri ceste II/527 po kostol s cintorínom, ako aj v hornej časti obce. Pri ceste II/527 v centrálnej časti obce odporúčame vybudovať chodník aj po druhej strane námestia. Pri ceste II/526 je potrebné predĺžiť chodník od školského areálu až po navrhovaný športový areál.

V nových rozvojových plochách – obytných uliciach sa vybudujú aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m pozdĺž všetkých navrhovaných komunikácií funkčnej triedy C3. Okrem toho sa navrhuje vybudovať samostatný chodník do rozvojových plôch č. 5, 6 od autobusovej zastávky. Chodníky sa vybudujú v súlade s STN 73 6110.

Cyklistické trasy v riešenom území nie sú vybudované ani vyznačené. Cyklistické trasy sa navrhujú vyznačiť v trasách ciest III. triedy (do obcí Horné Mladonice a Litava), ako aj pozdĺž cesty II. triedy II/527. Pri ceste II. triedy je potrebné uvažovať so samostatným cyklistickým chodníkom. Ďalej sa navrhuje cyklistický chodník pozdĺž cesty II/526 z obce Senohrad, primárne určený pre dochádzku zamestnancov VVP. Na cestách III. triedy, vzhľadom na minimálne intenzity dopravy, nie je zatiaľ nevyhnutná segregácia dopravy a so samostatným cyklistickým chodníkom je vhodné uvažovať až výhľadovo.

Nároky na zariadenia cestnej dopravy

Plochy statickej dopravy sa nachádzajú v centre obce pri predajni Jednota a obecnom úrade. Parkoviská sú vybudované aj pri bytových domoch. Kapacity týchto parkovísk postačujú súčasným potrebám. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory komunikácií – rozšírenia asfaltovej plochy vozovky, prípadne zatrávnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe.

Nové plochy statickej dopravy sa navrhujú v súvislosti s návrhom rozvojovej plochy č. 8 pre športový areál. Parkovisko sa navrhuje s kapacitou 15 – 20 stojísk. Ďalej sa navrhuje vybudovanie odstavných plôch pod kostolom, pri cintoríne, ďalšie pri navrhovanom objekte pre kultúrne a voľnočasové aktivity, každé s kapacitou 10 stojísk.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie

Nepredpokladá sa vznik žiadnych veľkých ani stredných zdrojov znečistenia ovzdušia. Nenavrhujú sa žiadne nové plochy pre výrobné prevádzky. V zastavanom území mimo centrálnej zóny obce je podľa záväzných regulatívov povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – remeselné prevádzky do 200 m² zastavanej plochy. Stanovené sú aj maximálne prípustné kapacity chovu hospodárskych zvierat v zastavanom území obce a jeho navrhovanom rozšírení. Uvedené opatrenia predstavujú účinnú prevenciu znečisťovania ovzdušia zápachom a škodlivými látkami.

2. Voda

Odkanalizovanie a čistenie splaškových vôd

Obec Senohrad nemá vybudovaný systém komplexného odkanalizovania. Odpadové vody z rodinných domov, zariadení občianskej vybavenosti a výroby sa zhromažďujú do žúmp a sú likvidované individuálne vlastníckmi jednotlivých nehnuteľností. Čiastočne je vybudovaná kanalizácia pre bytové domy, PD a občiansku vybavenosť, pričom je napojená na nevyhovujúce malé čistiarne odpadových vôd (45 E.O. a 220 E.O.). Absencia kanalizácie ohrozuje stav povrchových i podzemných vôd a tým výrazne zhoršuje životné podmienky obyvateľstva. Zachovanie nevyhovujúceho súčasného stavu predstavuje nulový variant.

V sústredenom osídlení obce Senohrad sa navrhuje vybudovanie splaškovej kanalizácie pre odkanalizovanie objektov v existujúcej zástavbe i navrhovaných uliciach. Kanalizačný systém sa navrhuje ako gravitačná kanalizácia. Gravitačné stoky z rúr o svetlosti DN 250 a DN 200 sú navrhnuté ako vetvový systém. Okrem toho sa navrhuje jedna prečerpávacía stanica odpadových vôd a krátky úsek výtlačného potrubia DN 50.

Čistenie odpadových vôd bude v navrhovanej celoobecnej ČOV pre 930 E.O., pre ktorú je vymedzená rozvojová plocha č. 9 na južnom okraji obce. Recipientom vyčistených odpadových vôd bude potok Litava. Pre okrajovú lokalitu Majer sa vo vyššie uvedenej projektovej dokumentácii navrhuje samostatná malá čistiareň odpadových vôd pre 20 E.O.

V odľahlejších lokalitách rozptýleného osídlenia lazov, kde nie je budovanie splaškovej kanalizácie uskutočniteľné, sa majú zriaďovať malé domové čistiarne odpadových vôd a vodotesné žumpy.

Návrhové množstvo splaškových odpadových vôd bolo vypočítané odvodením z výpočtu potreby pitnej vody. Za predpokladu úplného obsadenia všetkých nových rozvojových plôch novou výstavbou, navrhovaných v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii, bude ku koncu návrhového obdobia územnoplánovacej dokumentácie (r. 2030) ročné množstvo splaškových vôd predstavovať 50 950 m³.

Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m ³ /r)	50 950
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q_p (l/s)	1,616
Max. hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \max}$ (l/s)	3,394
Min. hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \min}$ (l/s)	0,970

3. Odpady

V obci Senohrad je zavedený triedený zber odpadu pre zložky: papier, sklo a plasty. Drobný stavebný odpad sa zabezpečuje zberom do veľkých kontajnerov. V obci sa pripravuje výstavba zberného dvora na základe aktuálneho projektu (pri existujúcej ČOV). Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci. Zber a likvidácia netriedeného komunálneho odpadu sa realizuje na regionálnu skládku odpadu.

V návrhu územného plánu obce sú zahrnuté odporúčania rozširovať separovaný zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať, zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment separovaných komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce, okresu a kraja. Odporúča aj v navrhovaných uliciach rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu.

Rastom počtu obyvateľov v území v zmysle riešenia navrhovaného v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii do konca návrhového obdobia (t.j. do roku 2030) dôjde aj k nárastu potenciálnej produkcie komunálneho odpadu. V prípade súčasne navrhovaného opatrenia zvýšenia podielu zhodnocovaného odpadu by sa množstvo ďalej nezhodnocovaného (skládkovaného) odpadu nezvýšilo.

ŠGÚ DŠ eviduje v riešenom území tri odvezené skládky na severnom i južnom okraji obce pri ceste II/527 a v lokalite Dolný mlyn. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia medzi opatreniami na zlepšenie kvality životného prostredia navrhuje okrem iného „uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a úplné odstránenie divokých skládok“.

4. Hluk a vibrácie

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Navrhované riešenie územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá zvýšenie záťaže hlukom ani vibráciami.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

V riešenom území nie sú známe zdroje žiarenia. Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – celé riešené územie je zaradené do oblasti so stredným radónovým rizikom. Návrh územnoplánovacej dokumentácie preto stanovuje podmienku „pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia – a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podložia“.

Z hľadiska seizmicity patrí riešené územie do oblasti s intenzitou seizmického ohrozenia 6° MSK-64. V blízkom okolí neboli doteraz zistené žiadne znaky nestability územia v prirodzenom stave, preto je územie možno hodnotiť ako stabilné s pomerne nízkym rizikom seizmickej aktivity.

Navrhované riešenie hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá vznik nových zdrojov žiarenia.

6. Doplnujúce údaje

Údaje o iných výstupoch v podobe zásahov do prostredia nie sú v rozsahu územia riešeného územného plánu obce Senohrad relevantné.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé, kompaktného tvaru a má výmeru 1520 ha. Hustota osídlenia dosahuje 52 obyvateľov na km², čo je výrazne pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²).

Riešené územie hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- k.ú. Pliešovce – na severe
- k.ú. Horné Mladonice, k.ú. Čekovce – na západe
- k.ú. Lackov, k.ú. Sucháň, k.ú. Horný Dačov Lom – na juhu
- k.ú. Lažteky, k.ú. Vidov Vrch (súčasť VVP Lešť) – na východe

Katastrálne hranice zväčša prebiehajú poľnohospodárskou pôdou a lesnými porastmi bez osobitných ohraničujúcich prvkov, len na kratších úsekoch tvoria hranice vodné toky (Suchánsky p., Rieka). Na východe tvorí hranicu Vojenský výcvikový priestor (VVP) Lešť.

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami. Je vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Reliéf a horninové prostredie

Obec Senohrad leží na Krupinskej planine v horskej časti doliny Litavy.

Riešené územie z hľadiska geomorfologického členenia patrí do alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenské stredohorie, celku Krupinská planina, podcelkov Dačolomská planina (južná časť k.ú.) a Závozska vrchovina (severná časť k.ú.).

Reliéf je pomerne členitý, s nadmorskou výškou v rozmedzí od 520 do 769 m n.m. Najnižšiu výšku dosahuje na hranici s k.ú. Lackov, najvyššiu na severnom okraji katastrálneho územia v blízkosti Kopaného závozu, ktorý predstavuje najvyšší bod Krupinskej planiny. Stred obce je vo výške 580 m n.m. Reliéf charakterizujú rozčlenené chrbty dvíhajúce sa na severovýchod na hrebeň Kopaného závozu.

Krupinská planina má ráz mierne sklonenej plošiny od severu na juh a západ. Je rozrezaná hustou sieťou úzkych dolín, medzi ktorými sú ploché chrbty. Tento ráz je podmienený jej stavbou. Celú planinu budujú andezitové tufy a tufity, ktoré sa vzájomne striedajú. Sú

rôzneho druhu, popolovité až balvanovité. Spodné časti sopečného súvrstvia obsahujú aj drobné okruhliaky kremencov, lyditov, rúl, prípadne aj vápencov. Smerom do podložia pribúdajú tufity, až celkom prevládnu. Sú vyvinuté v rôznej zrnitosti, ale celkovo majú prevahu jemnozrnné s dobre triedeným materiálom.

Podľa inžinierskogeologickej rajonizácie (Hrašna) patrí celé riešené územie do rajónu Vp – rajón vulkanoklastických hornín.

2. Klimatické pomery

Podľa klimaticko-geografického členenia sú v riešenom území rôznorodé podmienky. Katastrálne územie obce Senohrad spadá do dvoch klimatických oblastí:

- oblasť mierne teplá (M), okrsok mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový (M3) – predstavuje väčšinu riešeného územia
- oblasť mierne teplá (M), okrsok mierne teplý, vlhký, vrchovinový (M6) – zasahuje do riešeného územia okrajovo zo severu
- oblasť teplá (T), okrsok teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou (T7) – zasahuje do riešeného územia z juhu

Mierne teplá oblasť má priemerný počet letných dní v roku menej ako 25. Júlový priemer teploty je nižší ako 16 °C. Teplá oblasť je charakteristická počtom letných dní 50 a viac s teplotou vzduchu nad 25 °C a viac. V okrsku T7 sú priemerné januárové teploty nižšie ako – 3 °C. Priemerná dĺžka oslnenia za rok predstavuje 3915 hodín.

Priemerné mesačné teploty v rokoch 2006–2010 v °C – stanica Bzovík

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2006	-4,5	-2,8	1,9	10,5	13,4	18,0	21,8	17,0	16,4	10,7	6,1	1,0
2007	2,7	2,8	6,6	10,9	16,0	19,6	21,3	20,3	12,5	8,8	2,1	-2,3
2008	0,5	1,9	4,0	10,0	15,1	19,1	19,3	18,8	13,6	10,0	5,2	1,7
2009	-3,0	-0,6	3,5	13,4	15,3	17,1	20,9	20,4	16,6	8,6	5,4	-0,4
2010	-3,2	-0,5	3,9	9,5	14,4	18,4	21,8	18,3	12,8	6,8	6,9	-3,4

Zdroj: Ročenky poveternostných pozorovaní meteorologických staníc na území SR v roku 2006 – 2010, SHMÚ

Priemerný ročný úhrn zrážok dosahuje 600 – 650 mm. Maximum zrážok pripadá na júl, minimum na február. Počet dní so snehovou pokrývkou je 100 – 120 dní. Počet dní so snehovou pokrývkou je 100 – 120 dní.

Priemerné mesačné zrážky v rokoch 2006–2010 v mm – stanica Bzovík

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
-----	----	-----	------	-----	----	-----	------	-------	-----	----	-----	------

2006	32,8	37,7	34,3	43,0	112,4	71,0	41,6	65,9	26,5	19,9	18,5	9,9
2007	74,7	52,1	51,8	1,9	63,1	56,7	29,8	56,6	58,5	45,6	49,7	29,7
2008	39,9	16,5	64,5	66,8	38,5	82,5	169,5	24,3	36,7	35,1	54,7	93,5
2009	51,0	50,3	52,2	7,4	37,0	65,5	18,8	48,2	36,0	76,7	49,4	126,8
2010	52,5	50,3	27,4	82,2	195,2	138,0	85,4	151,1	105,0	38,2	104,9	57,4

Zdroj: Ročenky poveternostných pozorovaní meteorologických staníc na území SR v roku 2006 – 2010, SHMÚ

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú orografické pomery, expozícia terénu, jeho oslnenie. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níše. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Riešené územie je pomerne dobre prevetrávané. Najväčšiu početnosť výskytu majú vetry západného, severozápadného a severného smeru. Najvyššiu rýchlosť dosahuje vietor severozápadného smeru s priemernou rýchlosťou 2,8 m/s.

3. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia

Z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí okres Krupina ani riešené územie medzi zaťažené oblasti. V krajine sú priaznivé podmienky pre rozptyl znečisťujúcich látok, z tohto dôvodu možno územie zaradiť ku stredne až málo zraniteľným. Riešené územie nepatrí do žiadnej vymedzenej oblasti riadenia kvality ovzdušia, preto tu nepracuje ani žiadna automatická monitorovacia stanica. Vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok došlo v posledných dvoch dekádach k poklesu. V obci sa nenachádzajú žiadne veľké ani stredné zdroje znečisťovania ovzdušia. Absencia plynofikácie obce Senohrad vo vykurovacom období je príčinou mierneho znečistenia v dôsledku spaľovania tuhých palív v lokálnych kúreniskách. Najbližšie priemyselné podniky, ktoré sú evidované ako veľké a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia, sú v Krupine.

Množstvo vyprodukovaných emisií v okrese Krupina podľa znečisťujúcich látok v t/rok

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2011	8,309	5,980	16,246	25,028	14,727
2012	7,578	9,146	20,954	28,363	23,156
2013	6,031	7,476	19,018	23,301	21,483
2014	4,277	16,582	25,610	26,801	37,773
2015	6,221	22,387	33,904	30,267	54,504

Zdroj: NEIS

4. Vodné pomery

Hydrologické pomery

Z hľadiska tvorby povrchového odtoku sa územie nachádza vo vrchovinnno-nízinnej oblasti s režimom odtoku, ktorý zodpovedá dažďovo-snehovému typu. Maximálny prietok majú vodné toky vo februári až apríli a minimálny prietok v decembri a januári. K výraznému podružnému zvýšeniu vodnosti dochádza koncom jesene.

Riešené územie spadá do povodia rieky Ipeľ, číslo hydrologického poradia 4-24. Os riečnej siete tvorí Litava, jej horný tok. Litava má celkovú dĺžku 44 km. Pramení v Krupinskej planine pod vrchom Javorok v nadmorskej výške okolo 650 m n.m.). Pri obci Plášťovce sa vlieva do Krupinice.

Zastavaným územím obce preteká tok Litava, katastrálnym územím ďalej tečú toky Litavica, Trpíneček, Naklo, Vrbovok, Suchánsky potok, Rieka. Väčšina vodných tokov tu pramení, nepredstavujú preto povodňové ohrozenie.

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, náležia Litava a Vrbovok do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Hydrogeologické pomery

Hydrogeologické pomery riešeného územia sú ovplyvnené geologicko-tektonickou stavbou územia, geomorfologickými a klimatickými pomermi.

Podľa hydrogeologickej rajonizácie spadá riešené územie do rajónu V 094 – Neovulkanity Krupinskej planiny, Ostrôžok a Pôtorskej pahorkatiny.

Z hydrogeologického hľadiska je riešené územie málo významné. Geologická stavba územia nevytvára priaznivejšie podmienky pre sústreďovanie väčšieho množstva podzemných vôd. Zásoby podzemnej vody sú nevýznamné. Značný hydrogeologický význam majú zlomové poruchy, ktoré drenujú podzemnú vodu širšieho okolia a preto sa na ne viažu značné zásoby podzemných vôd.

V riešenom území sa nenachádzajú zdroje termálnych ani minerálnych vôd.

Kvalita povrchových a podzemných vôd

Riešené územie sa nachádza v pramennej oblasti, z tohto dôvodu je predpokladané znečistenie povrchových a podzemných vôd minimálne. Znečistenie vodných tokov v území nebolo zisťované. Analýzy kvality povrchových vôd sa vykonávajú iba na veľkých vodných tokoch a vodných nádržiach s objemom nad 1 mil. m³. Mierne znečistenie sa predpokladá na toku Litavy poniže zastavaného územia obce Senohrad. Zdrojom znečistenia sú predovšetkým odpadové vody z rodinných domov, nakoľko v obci nie je vybudovaná splašková kanalizácia. Odpadové vody sú tu často likvidované nevhodným spôsobom alebo nelegálne vypúšťané do vodného toku. Znečistenie povrchových vôd

a pôd zapríčiňuje aj poľnohospodárska výroba – hnojenie, používanie fytochemikálií a pod.

5. Pôdne pomery

Z hľadiska pôdných typov sa v riešenom území vyvinul v zásade len jeden typ pôd – kambizeme na vulkanických horninách. Len ostrovčekovite sa v katastrálnom území miestami vyvinuli pseudogleje.

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu na poľnohospodárskej pôde poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú (s uvedením kódu hlavnej pôdnej jednotky v rámci BPEJ):

- 61 – kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na minerálne bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké (lokálne kambizeme andozemné)
- 71 – kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)
- 72 – kambizeme pseudoglejové s výskytom podzemnej vody v hĺbke 0,6 – 0,8 m na rôznych substrátoch stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)
- 77 – kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
- 81 – kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch 12-25° stredne ťažké až ťažké
- 89 – pseudogleje typické na polygénnych hlinách so skeletom, stredne ťažké až ťažké

Kvalita pôdy a ohrozujúce faktory

Najkvalitnejšie pôdy v katastrálnom území Senohrad sú zaradené podľa BPEJ do 6. a 7. skupiny kvality z celkovo 9 skupín kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z. Sú určené v prílohe č. 2 k Nariadeniu vlády SR č. 58/2013 Z.z. Hydromelioračné zariadenia na poľnohospodárskej pôde nie sú vybudované.

Vodná erózia lokálne postihuje strmšie svahy so sklonom nad 7°, ktoré sú využívané ako orná pôda, menej ako trvalé trávne porasty a preto sú nedostatočne chránené vegetáciou. Vodnej erózii napomáha pôdny kryt kambizemí, ktoré sú málo odolné voči eróznej degradácii. Zosuvy ani svahové poruchy sa v riešenom území nevyskytujú.

Kontaminácia pôdy v dotknutom území nebola zisťovaná. Potenciálnym zdrojom znečistenia je poľnohospodárska výroba, hnojenie organickými a chemickými hnojivami a chemická ochrana rastlín. Nakoľko poľnohospodárska pôda sa prevažne využíva ako trvalé trávne porasty, výraznejšie znečistenie pôdy sa nepredpokladá.

6. Fauna, flóra

Z hľadiska fytogeografického členenia sa katastrálne územie obce Senohrad nachádza na rozhraní oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvod prametranskej xerothermnej flóry (Matricum), okres Ipeľsko-rimavská brázda a oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvod predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okres Slovenské stredohorie, kde patrí takmer celé riešené územie.

Podľa zoogeografického členenia (Čepelák, 1980) patrí riešené územie do živočíšneho regiónu Západné Karpaty, južného okrsku. Podľa terestrického biocyklu leží dotknuté územie v provincii listnatých lesov – podkarpatský úsek. Podľa limnického biocyklu patrí územie do Pontokaspickej provincie, podunajského okresu, stredoslovenskej časti (Miklós, Hrnčiarová et al. 2002).

Lesná vegetácia

Najvyššie položená severná časť katastrálneho územia je zalesnená dubovým a bukovým lesom, inde je územie prevažne odlesnené. Potenciálnou prirodzenou vegetáciou, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu, sú nasledovné základné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- karpatské dubovo-hrabové lesy (*C* – *Carici pilosae-Carpinetum*) – predstavujú takmer celé riešené územie. Ide o spoločenstvá drevín dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), mliečnik mandľolistý (*Tithymalus amygdaiodes*).
- dubové a cerovo-dubové lesy (*Qc* – *Quercetum petraeae cerris*) – v riešenom území sa táto jednotka nachádza len ostrovčekovite. Patria sem spoločenstvá listnatých lesov, ktoré vytvára najmä dub cerový (*Quercus cerris*), dub letný (*Quercus robur*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), smrek obyčajný (*Picea abies*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*).
- podhorské bukové lesy (*Fs* – *Fagenion p.p., Dentario bulbiferae-Fagetum*) – táto jednotka sa nachádza na severnom okraji katastrálneho územia. Reprezentovaná je lesnými spoločenstvami druhov buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer platanooides*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), kostrava horská (*Festuca drymeja*), lipkavec marinkový (*Gallum odoratum*).
- bukové a jedľovo-bukové lesy (*F* – *Dentario glandulosae-Fagetum*) - táto jednotka sa nachádza na severnom okraji katastrálneho územia, v najvyšších polohách. Patria sem spoločenstvá zmiešaných lesov, ktoré vytvára buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), jedľa biela (*Abies alba*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), zubačka deväťlistá (*Dentaria enneaphyllis*).

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, sa od prirodzenej vegetácie odlišuje. Lesné plochy boli z väčšej časti nahradené poľnohospodárskou pôdou. Zachovali sa v ťažšie dostupných častiach katastrálneho územia. Druhové zloženie lesa v zásade rešpektuje potenciálnu prirodzenú vegetáciu. Z hľadiska drevinovej skladby majú najväčšie zastúpenie buk (38,76%), cer (30,39%) a hrab (14,06%). Viac ako 1%-ný podiel majú ďalej dub (6,59%), borovica (4,89%) a smrek (2,47%). Lesy sa využívajú výlučne ako hospodárske lesy. Lesné plochy majú výmeru 199 ha, t.j. 13,1% z výmery katastrálneho územia. Ide výlučne o hospodárske lesy.

Nelesná drevinová vegetácia

Ide hlavne o rozptýlenú nelesnú drevinovú vegetáciu na ornej pôde a trvalých trávnych porastoch, pozdĺž medzí a poľných ciest a v podobe sprievodných porastov vodných tokov. Na poľnohospodárskej pôde sú jej funkcie nenahradiťelné – krajinotvorná, refugiálna (migrácia rastlín a živočíchov), pôdoochranná, mikroklimatická, pufrčná, hydrická, atď. Drevinová skladba je rôznorodá a závisí od polohy a nadmorskej výšky. Líniový doprovod vodným tokom vytvárajú jelše (*Alnus glutinosa* alebo *Alnus incana*), vrbý (rôzne druhy rodu *Salix*), jasene (hlavne *Fraxinus excelsior*), javory (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*), čremcha (*Padus avium*). Stromoradia pozdĺž poľných ciest v nižších polohách tvoria agát biely (*Robinia pseudoaccacia*), orech kráľovský (*Juglans regia*), čerešňa vtáčia (*Prunus avium*). V rámci krovinnej etáže sa často vyskytujú svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), hloh jednoosemenný (*Crataegus monogyna*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), krušina jelšová (*Frangula alnus*), ruža šípková (*Rosa canina*), slivka trnková (*Prunus spinosa*).

Nelesná drevinová vegetácia nie je vyčlenená ako osobitný druh pozemku a je zahrnutá zväčša v rámci trvalých trávnych porastov.

Trvalé trávne porasty

Trvalé trávne porasty predstavujú spoločenstvá stepného charakteru – lúky a pasienky. V riešenom území predstavujú dominantné využitie pôdy a na celkovej výmere poľnohospodárskej pôdy majú trvalé trávne porasty podiel až 63,2 %. Vytvárajú rozsiahle pôdne celky, prerušované v južnej časti katastrálneho územia ornou pôdou a v severnej časti prevažne lesnými porastmi.

Trvalé trávne porasty majú výmeru 767,2 ha, t.j. 50,5 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Orná pôda

Najnižšiu ekologickú hodnotu vykazujú agrocenózy na ornej pôde, ktoré sa nachádzajú v južnej časti katastrálneho územia. Priaznivejšie sú z tohto hľadiska menšie celky ornej pôdy v jemnejšej mozaike s trvalými trávnyimi porastmi. Orná pôda má výmeru 424 ha, t.j. 27,9 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Trvalé kultúry

V k.ú. Senohrad sú len malé rozdrobené plochy ovocných sádov na celkovej výmere 13,1 ha. Nachádzajú sa spolu so záhradami pri rodinných domoch v zastavanom území alebo pri laznických hospodárstvach.

Sídlná vegetácia

V centre obce sa nachádza rozsiahle vretenovité rozšírenie s plochou verejnej parkovej zelene. Plošne prevažujú trávniky, na ktorých sú rozptýlené solitéry rôznych druhov drevín – javor, vrbá, lipa, breza, pagaštan, orech kráľovský, lipa, breza. Menej vhodné sú ihličnaté dreviny borovica, jedľa strieborná, smrek, tuja, ako aj inváznej dreviny agátu. Inde sa na verejných priestranstvách nachádzajú aj jaseň, čerešňa, orech kráľovský. Vzrastlá zeleň sa nachádza aj v školskom areáli, kde dominujú ihličnaté dreviny.

Väčšina sídelnej vegetácie pripadá na vegetáciu úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. V drevinovej skladbe dominujú ovocné dreviny (jablone, čerešne, slivky) a z okrasných drevín sú to hlavne tuje. Záhrady majú celkovú výmeru 10,1 ha, t.j. 0,7 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m² (ÚHDP) za katastrálne územie obce Senohrad

Druh pozemku	výmera v m ²
orná pôda	4239760
chmeľnice	0
vinice	0
záhrady	101536
ovocné sady	131224
trvalé trávne porasty	7672235
lesné pozemky	1990499
vodné plochy	50554
zastavané plochy a nádvorja	733928
ostatné plochy	280393
spolu – k.ú.	15200129

Zdroj: GKÚ Bratislava www.katasterportal.sk

Živočíšstvo

V riešenom území sa nachádza rôznorodé prostredie, ktoré vytvára podmienky pre rôzne živočíšne druhy. Nachádzajú sa tu živočíchy viazané na listnaté lesy, ale aj živočíšstvo lúk, polí a pasienkov, sídiel.

Zoocenózy listnatých lesov charakterizujú indikačné druhy avifauny typické pre listnaté lesy. Sú to predovšetkým brhlík lesný (*Sitta europaea*), sojka škriekavá (*Garrulus*

glandarius), holub plúžik (*Columba oenas*), kukučka jarabá (*Cuculus canorus*), sýkorka bielolícá (*Parus major*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), glezg lesný (*Coccothraustes coccothraustes*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), sova obyčajná (*Strix aluco*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), zo vzácnejších druhov vtákov ojedinele aj výr skalný (*Bubo bubo*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Drobné zemné cicavce v lesnom komplexe zastupuje ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), hrdziak hôrny (*Clethrionomys glareolus*), plch veľký (*Glis glis*) a piskor obyčajný (*Sorex araneus*). Z netopierov sa vyskytuje netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*) i ďalšie druhy, vrátane vzácného podkovára veľkého (*Rhinolophus ferrumequinum*). Z drobných cicavcov je to veverica stromová (*Sciurus vulgaris*), kuna hôrna (*Martes martes*), z väčších cicavcov srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*), sviňa divá (*Sus scropha*).

Zoocenózy lúk a pasienkov - z typických obyvateľov lúčnych biotopov sa z obojživelníkov vyskytujú ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), bežne sa vyskytujú tri druhy skokanov - skokan zelený (*Pelophylax esculentus*), skokan hnedý (*Rana temporaria*) a skokan štíhly (*Rana dalmatina*), pomerne hojná je salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*) a mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), z plazov jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), jašterica múrová (*Lacerta muralis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), z vtákov v prostredí lúk loví orol krikľavý (*Aquila pomarina*), žije tu jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), cibík chocholatý (*Vanellus vanellus*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), strnádka žltá (*Emberiza citrinella*), strnádka lúčna (*Emberiza calandra*), Z cicavcov sa vyskytuje jež obyčajný (*Erinaceus europaeus*), bielozubka bielobruchá (*Crocidura leucodon*), krt obyčajný (*Talpa europaea*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), myška drobná (*Micromys minutus*), syseľ obyčajný (*Citellus citellus*), líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), lasica obyčajná (*Mustella nivalis*), jazvec obyčajný (*Meles meles*) a srnec lesný (*Capreolus capreolus*).

7. Krajina

Štruktúra krajinného obrazu, scenéria

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie ciest – nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení a hlavne priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka. Takéto antropomorfné štruktúry sú v riešenom území zastúpené len v malej miere a len vo svojich tradičných formách.

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Pestrosť reliéfu vytvára zaujímavý krajinný obraz územia. Z návršia Kriváň pri kostole i z ďalších vyššie položených častí Krupinskej planiny sú atraktívne pohľady na samotnú obec. V širšom okolí sú viditeľné siluety pohorí Štiavnické vrchy a Javorie.

Strmšie svahy sú pokryté lesnými porastmi s rôznorodou drevinovou skladbou a sú preto atraktívnejšie ako lesné monokultúry. Vizuálne vnemy odlišného rázu poskytujú pasienky s rozptýleným lazníckym osídlením. Krajinársky atraktívne sú najmä drobné mozaiky, v ktorých sa striedajú trvalé trávne porasty, drevinová vegetácia, sady a rozptýlené osídlenie.

Možno konštatovať, že v krajinnom obraze prevládajú harmonicky pôsobiace prvky prírodného charakteru. K takýmto prvkom môžeme priradiť aj antropogénny prvok laznického osídlenia. Kategóriu neutrálne pôsobiacich prvkov reprezentuje orná pôda. Zastúpenie rušivo pôsobiacich prvkov je minimálne – ide len o elektrické vedenia VN 22 kV, rozsiahly hospodársky dvor družstva a telekomunikačné vysielacie. Ani vo vzdialenejšom horizonte nevystupujú ako dominantné prvky siluety výškových objektov, komínov.

Ekologická stabilita a ekologická významnosť

Riešené územie sa vyznačuje nadpriemernou ekologickou stabilitou. Ako ekologicky významné segmenty definujeme prírodné i poloprírodné prvky, na ktoré sa viažu ekostabilizačné funkcie:

- lúky a pasienky, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho a národného významu
- vodné toky – Litava a ďalšie drobné vodné toky, vrátane brehových porastov a sprievodnej drevinovej a krovinovej vegetácie
- lesné porasty, najmä väčšie lesné celky

8. Chránené územia, ich ochranné pásma a územný systém ekologickej stability

Chránené územia

Riešené územie sa nachádza mimo súvislej sústavy chránených území Natura 2000 – nezasahuje do navrhovaných vtáčích území, ani území európskeho významu. Nezasahujú sem žiadne veľkoplošné ani maloplošné územia ochrany prírody. V celom katastrálnom území platí 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Nie sú tu evidované chránené stromy ani významné mokrade.

Je tu evidovaný výskyt biotopov európskeho významu a národného významu – Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk3 Mezofilné pasienky.

Územný systém ekologickej stability

Štrukturálnymi prvkami územného systému ekologickej stability (ÚSES) sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkych spoločenstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Z ÚPN VÚC Banskobystrický kraj a RÚSES okresu Zvolen bol prevzatý návrh biokoridoru regionálneho významu:

- RBk 5/11 Litava - kombinovaný terestricko-hydrický biokoridor; hlavným stresovým faktorom je prechod zastavaným územím obce, kde je potrebné ponechať existujúci pás ochrannej zelene, prípadne ho posilniť.

Terestrický biokoridor nadregionálneho významu NBk 11/20 Bzovská Lehôtka – Klinkovica – Sokolovo bralo prechádza vrcholovou časťou Krupinskej planiny, severne od riešeného územia (cez k.ú. Pliešovce a vojenský výcvikový priestor).

Podľa uvedených dokumentov sa v riešenom území nenachádza žiadne biocentrum nadregionálneho ani regionálneho významu.

Pri návrhu biocentier miestneho významu sa prihliada na minimálnu plochu biocentra, nevyhnutnú pre plnenie všetkých funkcií. Pre biocentrum lesného typu je minimálna plocha 3 ha a v prípade biocentra stepného alebo mokradového charakteru nemá plocha klesnúť pod 0,5 ha. Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné potenciálne biocentrá miestneho významu:

- MBc1 Húština – biocentrum tvorí les medzi prameniskami tokov Náklo a Vrbovok
- MBc2 Za majerom – biocentrum tvorí trvalý porast s drevinovou vegetáciou medzi prameniskami tokov Litava a Litavica
- MBc3 Podpoloma – biocentrum tvorí les medzi tokmi Litavica a Rieka v ich pramennej oblasti
- MBc4 Trpínec – biocentrum tvorí les a trvalý trávny porast pri pramenisku toku Trpínec
- MBc5 Pri Bartošovom laze – biocentrum tvorí trvalý trávny porast na oboch brehoch Litavy, nad zastavaným územím obce
- MBc6 Dolina – biocentrum tvorí lesný porast na svahu v doline Litavy, biocentrum je plne funkčné

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 15 m a dĺžku najviac 2000 m, pričom po uvedenom úseku musí byť biokoridor prerušený biocentrom najmenej miestneho významu, inak nemôže plniť funkciu biokoridoru.

Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledujúce biokoridory miestneho významu:

- MBk1 Litavica – terestricko-hydrický biokoridor, kopírujúci tok Litavice
- MBk2 Suchánsky potok – v riešenom území má charakter prevažne terestrického biokoridoru, ktorého funkčnosť nie je narušená
- MBk3 Náklo – v riešenom území má charakter prevažne terestrického biokoridoru
- MBk4 Vrbovok – v riešenom území má charakter prevažne terestrického biokoridoru
- MBk5 Rieka – terestricko-hydrický biokoridor v údolí toku Rieka
- MBk6 Trpínec – terestricko-hydrický biokoridor pozdĺž rovnomenného vodného toku

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tmiť negatívne pôsobenie devastálnych činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nízkou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou.

Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované prvky plošného a líniového charakteru:

- remízky, zeleň na stržiach a v erózných ryhách
- lesné porasty v kontakte s potenciálnymi biocentrami
- trvalé trávne porasty s biotopmi európskeho významu a národného významu
- plochy zelene pod kostolom a v dolnej časti námestia

9. Obyvateľstvo

Vývoj počtu obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Senohrad v minulosti patril medzi významnejšie obce v okolí Krupiny, s viac ako 1000 obyvateľmi. Od 2. polovice 19. storočia miestna populácia zaznamenávala mierny rast. Kratšie obdobie stagnácie nastalo len začiatkom 20. storočia. Historicky najvyšší počet obyvateľov obec dosiahla už v roku 1940 na úrovni 1354 obyvateľov. Od tohto obdobia nastáva pozvoľný dlhodobý pokles miestnej populácie. Úbytok obyvateľstva v 50. rokoch spôsobilo zabratie a vysídlenie lazov pri vytvorení vojenského výcvikového priestoru. Najväčší pokles však nastal medzi rokmi 1970 – 1980. K stabilizácii dochádza až v 90.

rokoch 20. storočia, odkedy sa počet obyvateľov ustálil na úrovni okolo 760 obyvateľov. Oproti roku 1940 obec stratila takmer polovicu obyvateľstva. V posledných 6 rokoch miestna populácia mierne rastie a približuje sa k hranici 800 obyvateľov.

Populačný rast z posledných rokov generujú migračné pohyby. V sledovanom 10-ročnom období rokov 2006 – 2015 bola bilancia prirodzeného pohybu relatívne vyrovnaná – 71 narodených : 78 zomrelých. Migračná bilancia obce bola mierne pozitívna – v sledovanom období sa do obce prisťahovalo 123 obyvateľov, odsťahovalo sa 103 obyvateľov.

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2011

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	1077
1880	1102
1890	1204
1900	1250
1910	1296
1921	1248
1930	1264
1940	1354
1961	1268
1970	1124
1980	1058
1991	893
2001	760
2011	759

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	2011
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	772
z toho muži	397
z toho ženy	375
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	132
Počet obyvateľov v produktívnom veku	533
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	107

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Vývoj počtu narodených, zosnulých, prihlásených a odhlásených v r. 2006-2015

Rok	narodení	zosnulí	prihlásení	odhlásení	bilancia	Počet obyvateľov k 31.12.
2006	8	6	6	19	-11	763
2007	10	12	18	17	-1	762
2008	4	7	13	10	0	762
2009	6	8	2	9	-9	753
2010	10	5	17	7	+15	768
2011	6	8	17	8	+7	780
2012	8	8	9	7	+2	782
2013	6	9	11	12	-4	778
2014	8	9	13	5	+7	785
2015	5	6	17	9	+7	792
Spolu	71	78	123	103		

Zdroj: ŠÚSR

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2011 dosahoval hodnotu 123. Podľa všeobecnej interpretácie, až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda o mierne progresívny typ populácie. Oproti iným obciam okresu Krupina je demografická situácia v obci Senohrad priaznivejšia.

Najväčší nárast v období rokov 2001 – 2011 zaznamenal segment obyvateľstva v produktívnom veku. Znamená to, že humánny potenciál pre ekonomický rozvoj v súčasnosti dosahuje vrchol, čo sa prejavuje aj investíciami generácie v produktívnom veku do individuálnej bytovej výstavby. Obec Senohrad má do istej miery potenciál odčerpávať obyvateľstvo z okolitých obcí svojho bývalého spádového územia, čomu napomáha aj kvalitnejšia infraštruktúra a sociálna vybavenosť. Preto do roku 2030 prognózujeme nárast počtu obyvateľov obce v dôsledku pozitívnej migračnej bilancie na 850 obyvateľov. Uvedená prognóza vychádza z lineárnej interpolácie vývoja počtu obyvateľov za posledných 6 rokov (2009 – 2015), kedy bol zaznamenaný rast počtu obyvateľov o 39. Na tento predpokladaný cieľový stav je dimenzovaná aj návrhová kapacita rozšírenia obytného územia.

Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a lokalizačných faktorov, investičnej aktivity súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce, jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry. Pristahovanie mladších vekových skupín vo fertilnom veku by pre obec malo pozitívny prínos z hľadiska omladenia populácie a zvýšenia jej reprodukčnej vitality.

Skladba obyvateľov podľa národnosti, vierovyznania

Obyvateľstvo je slovenskej národnosti. Slováci podľa údajov z roku 2011 tvoria 96,4% obyvateľov (bez zohľadnenia obyvateľov s nezistenou národnosťou). Podľa Atlasu rómskych komunít 2013 tvoria Rómovia 4,1% z celkového počtu obyvateľov obce.

Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	rómska	iná	nezistená
	737	24	3	8

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva tiež homogénna. Miera religiozity dosahuje nadpriemerné hodnoty. 95,6% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi (bez zohľadnenia obyvateľov s nezisteným vierovyznaním). Iné vierovyznania nie sú významnejšou mierou zastúpené.

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskoka- tolická cirkev	evanjelická cirkev a.v.	iné	bez vyznania	nezistené
	718	17	2	14	21

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Ekonomická aktivita obyvateľov

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa z veľkej časti realizovala v rámci lazničkeho osídlenia. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí klesol počet pracovníkov v tomto odvetví. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v ostatných sektoroch. Priemyselné centrá sú pomerne vzdialené, preto je zamestnanosť v sekundárnom sektore nízka. Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 najviac obyvateľov pracovalo v terciárnom sektore (služby) – 213 osôb, podstatne menej v sekundárnom sektore – 77 osôb i v primárnom sektore (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo) – 66 osôb.

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti nadpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov predstavuje 50%.

Zo zamestnanej zložky ekonomicky aktívneho obyvateľstva väčšina odchádza za prácou do Zvolena a Krupiny, do VVP Lešť, v menšej miere aj do iných miest. Za prácou odchádzalo 254 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo až 66%. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	386
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	50
- pracujúci (okrem dôchodcov)	256
- pracujúci dôchodcovia	13
- osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	24
- nezamestnaní	114
- študenti	58
- osoby v domácnosti	3
- dôchodcovia	149
- príjemcovia kapitál. príjmov	0
- iná a nezistená	13

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické lokality

Na území obce Senohrad sa koncentrujú viaceré nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF):

- rímskokatolícky kostol sv. Imricha, neskorobarokový, z roku 1768 (č. ÚZPF 1113/1)
- Fara Andreja Kmeťa, baroková z konca 18. stor., v strede obce (č. ÚZPF 10749/1)
- kaplnka Panny Márie Ružencovej, baroková z roku 1748, v strede obce (č. ÚZPF 11190/1)
- božia muka neoklasicistická zo zač. 20. stor., na začiatku obce (č. ÚZPF 11129/1)
- socha sv. Jána Nepomuckého, neskorobaroková z 2. pol. 18. stor., pred farou (č. ÚZPF 2269/1)
- sýpka z prelomu 19. a 20. stor. (č. ÚZPF 11355/1)
- ľudové domy, trojpriestorové, niektoré aj s hospodárskou časťou (č. ÚZPF 1930/1, 1932/1, 1933/1, 11033/1, 11034/1)

V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky podľa § 27 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (základná ochrana kultúrnej pamiatky) nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Okrem toho sa v obci nachádzajú viaceré architektonické pamiatky a solitéry s historickými a kultúrnymi hodnotami:

- kalvária s Ružencovými kaplnkami pri kostole
- kaplnka sv. Vendelína

- božie muky
- kríž drevený detvianskeho typu z konca 19. stor.
- pomník SNP
- zachovaná architektúra lazničkeho osídlenia
- zachované domy s typickými tvaroslovnými prvkami ľudovej architektúry

V katastrálnom území obce Senohrad sú v lokalite Prepoštovica evidované archeologické sídliskové nálezy z doby rímskej. Vzhľadom na existenciu tejto archeologickej lokality je možný výskyt ďalších archeologických lokalít v riešenom území.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V riešenom území sa paleontologické náleziská nevyskytujú a v súvislosti s poznatkami o geologickej stavbe sa ani nepredpokladajú. Nenachádzajú sa tu žiadne významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia

V dotknutom území sa nevyskytujú iné zdroje znečistenia.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

V riešenom území sa vyskytujú environmentálne problémy, ktoré je možné rozdeliť do nasledujúcich kategórií:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES – najmä v dôsledku konfliktov prvkov ÚSES a ekologicky významných segmentov krajiny so stresovými javmi a zdrojmi. Funkčnosť miestnych biokoridorov ohrozujú strety so stresovými faktormi – najmä prechod zastavaným územím obce a križovanie dopravných koridorov ciest II. triedy, elektrické vedenie 22 kV. V prípade biokoridoru Litava je to predovšetkým prechod zastavaným územím obce, pričom v obci nie je vybudovaná splašková kanalizácia. Plošným ohrozením funkčnosti prvkov ÚSES je poľnohospodárska výroba na ornej pôde a trvalých trávnych porastoch v ich bezprostrednom okolí.
- problémy ohrozenia prírodných zdrojov – ohrozenie kvality pôdy a vodných zdrojov v dôsledku znečistenia vznikajúceho pri poľnohospodárskej výrobe, používaní poľných hnojísk. Ohrozením biologickej diverzity je drevinová skladba, v ktorej sa presadzujú aj invázne dreviny, ako agát biely (*Robinia pseudoaccacia*).
- problémy ohrozenia ekologickej stability územia – v riešenom území sa len výnimočne nachádzajú rozsiahlejšie pôdne celky poľnohospodárskej pôdy, obrábanej veľkoplošne ako orná pôda, ktoré sa vyznačujú nízkym stupňom ekologickej stability.
- problémy ohrozenia životného prostredia – týkajú sa v malej miere obytného územia obce a kontaktných polôh. Problémom je nelegálne vypúšťanie splaškových

odpadových vôd, prípadne vznik zaburinených plôch v záhradách neobývaných domov a hospodárskych usadlostí.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Návrh územného plánu obce Senohrad nezahŕňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov najmä v oblasti dopravy, technickej infraštruktúry a sociálnej infraštruktúry s identifikovanými nepriamymi vplyvmi:

- návrh vybudovania chodníkov pre chodcov v zastavanom území obce pozdĺž ciest II. triedy (najmä v úseku pri ceste II/527 po kostol s cintorínom, v hornej časti obce a pri ceste II/526 od školského areálu až po navrhovaný športový areál), ako aj pozdĺž navrhovaných komunikácií funkčnej triedy C3
- návrh rekonštrukcie a rozšírenia miestnych komunikácií, vytvorenie dopravných okruhov
- návrh vybudovania nového celoobecného športového areálu
- návrh zriadenia priestorov pre kultúrne a voľnočasové aktivity a sociálne služby
- vytvorenie trhoviska a amfiteátra v centre obce
- návrh výstavby vodovodu v nových rozvojových plochách, zokruhovania vetiev vodovodu a výstavby nového vodojemu, čím sa zvýši spoľahlivosť zásobovania pitnou vodou
- návrh výstavby kanalizácie v obci, vrátane čistiarne odpadových vôd – zlepši hygienické podmienky a zvýši komfort obyvateľov

Návrhy zamerané na zvýšenie ekologickej stability nebudú mať len pozitívne environmentálne dopady, ale ich nepriamym vplyvom je potenciál priniesť zlepšenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. V návrhovom období do roku 2030 sa na základe kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu prognózuje zvýšenie počtu obyvateľov na 849, zo súčasnej úrovne 792 obyvateľov.

Vzhľadom k vyššej obloženosti bytového fondu a skutočnosti, že neobývaný bytový fond na odľahlých lazoch nie je možné využiť ako disponibilnú rezervu pre záujemcov o bývanie v

obci, je opodstatnený návrh nových plôch pre výstavbu rodinných domov. Dopyt po bytoch bude ďalej posilňovaný záujmom o prisťahovanie obyvateľov z okolitých obcí spádového územia obce. V prípade prisťahovania nových obyvateľov dôjde následne k zmene sociálnej a demografickej štruktúry miestnej populácie – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov, zvýšeniu podielu domácností so strednými príjmami. Táto zmena bude mať výrazne pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce. Nárast miestnej populácie však bude mierny a neohrozí tradičnú vidiecku komunitu.

Rozvojové plochy vymedzené v návrhu územného plánu obce (vrátane prieluky) majú celkovú kapacitu 73 bytových jednotiek.

Rekapitulácia prírastku bytového fondu podľa rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Etapu
1	9	I.
2	15	I.
3	3	I.
4	12	I.
5	11	I.
6	10	I.
7	10	II.
prieluky	3	I.
Spolu	73	

Pozitívne dôsledky navrhovaného riešenia možno vidieť v stanovení presných regulatívov pre výrobné aktivity v zastavanom území, ktoré predídu potenciálnym negatívnym vplyvom na obytné územie a budú garantovať kvalitu životného prostredia. V obytnom území sú povolené len drobné remeselné-výrobné prevádzky, výrobné služby bez negatívnych a rušivých vplyvov do 200 m² zastavanej plochy. Regulačné podmienky pripúšťajú drobných do 1 VDJ (veľkej dobytovej jednotky) v obytnom území B1, t.j. v zástavbe rodinných domov. V obytnom území B2 – v zástavbe bytových domov drobných nie je povolený. Ide o pozitívny nepriamy vplyv nielen na ovzdušie, ale aj vo vzťahu k obyvateľstvu.

Viaceré navrhované investičné zámery v oblasti infraštruktúry prinesú pozitívne sociálne dopady – napr. dobudovanie chodníkov pozdĺž ciest II. triedy v zastavanom území bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť obyvateľov. Návrh vybudovania nového športového areálu s futbalovým ihriskom, ako aj amfiteátra a priestorov pre kultúrne a voľnočasové aktivity podstatne rozšíria ponuku v oblasti voľnočasových aktivít obyvateľov. Kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejným priestranstvám.

Plánovaný rozvoj obce posilní miestne hospodárstvo a zabezpečí jeho diverzifikáciu smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam. Konkrétne ide o návrh možnosti využitia hospodárskeho dvora aj pre remeselné-výrobné služby a podnikateľské aktivity. Podobný efekt bude mať aj rozvoj agroturistiky na lazoch.

Navrhované riešenie predpokladá stavebné aktivity v obci, ktoré však budú rozložené rovnomerne počas celého návrhového obdobia územného plánu obce. Prechodne môže počas výstavby nových obytných objektov, ako aj líniových stavieb technickej infraštruktúry, dôjsť ku krátkodobému zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva dotknutej obce – zvýšeniu hlučnosti, prašnosti, nárastu produkcie stavebných odpadov pri rekonštrukciách objektov. Ide o prechodné vplyvy, ktoré z dlhodobého hľadiska nie sú relevantné.

Nulový variant znamená konzervovanie súčasného stavu a znižovanie konkurencieschopnosti územia. Je v rozpore s tendenciou populačného prírastku, zaznamenávaného v obci v posledných rokoch.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad.

Geodynamické javy typu zosuvov sa v riešenom území nenachádzajú, z tohto dôvodu žiadne vplyvy nemožno predpokladať.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nevyvolá žiadne priame ani nepriame vplyvy tohto druhu.

4. Vplyvy na ovzdušie

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta so vznikom zdrojov znečisťovania ovzdušia. V zastavanom území obce je podľa záväzných regulatívov povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – remeselné prevádzky do 200 m² zastavanej plochy. Stanovené sú aj maximálne prípustné kapacity chovu hospodárskych zvierat a jeho navrhovanom rozšírení. Regulačné podmienky pripúšťajú drobnochov do 1 VDJ (veľkej dobytčej jednotky) v obytnom území B1, t.j. v zástavbe rodinných domov. V obytnom území B2 – v zástavbe bytových domov drobnochov ani remeselné prevádzky nie sú povolené. Stanovením uvedených regulatívov sa zabezpečí ochrana ovzdušia pred znečistením a všeobecne kvalita životného prostredia v obci.

Nakoľko sa s plynofikáciou obce pre nerentabilitu a absenciu príslušnej infraštruktúry nepočíta, hodnotená územnoplánovacia dokumentácia zdôrazňuje potrebu využívania alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie. V súlade s princípmi udržateľného rozvoja je pasívne i aktívne využitie slnečnej energie kolektormi na budovách a energetické zhodnotenie obnoviteľných zdrojov energie, napr. drevo, slama, biomasa.

5. Vplyvy na vodné pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území.

Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú situované vo vyvýšených polohách vo väčšej vzdialenosti od vodných tokov, ktoré v obci pramenia a nepredstavujú preto povodňové ohrozenie. Špecifické krajinnoekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny sú obsiahnuté v rámci koncepcie starostlivosti o životné prostredie (v kap. 2.13 hodnotenej ÚPD). Odporúča sa napr. realizovať vodozadržné úpravy na drobných vodných tokoch (napr. hrádzky).

Ďalšie navrhované opatrenia významnou mierou prispievajú k ochrane a zvýšeniu kvality podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh výstavby splaškovej kanalizácie v súvisle urbanizovanom území obce, s čistením odpadových vôd. Ide o pozitívny priamy vplyv na vodné pomery.

6. Vplyvy na pôdu

Realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení sa eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory. V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov (orba po vrstevnici), ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov na medziach a popri poľných cestách atď.

Za nepriamy vplyv na pôdu možno považovať záber pôdy. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia vymedzuje nové rozvojové plochy pre výstavbu. Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 11,09 ha. Zábery lesných pozemkov sa neuvažujú. V snahe chrániť pôdne celky pred nadmerným rozdrobením boli uprednostnené kompaktné plochy, nadväzujúce na existujúcu zástavbu. Značná časť navrhovaných rozvojových plôch sa nachádza v zastavanom území obce. Podľa druhu pozemku ide zväčša o ornú pôdu, v menšej miere sa výstavba plánuje aj v záhradách a na trvalých trávnych porastoch. Zábery poľnohospodárskej pôdy sú navrhované prevažne na pôde najhoršej 9. skupiny kvality. Len menšie plochy záberov poľnohospodárskej pôdy sa navrhujú na pôde 7. skupiny kvality, ktoré sú podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. určené v danom katastrálnom území ako najkvalitnejšie pôdy.

Rozsah záberov je presne vyčíslený v kapitole I.1, v časti B. tejto správy o hodnotení.

V prípade nulového variantu vplyvy na pôdu nie je možné presne zhodnotiť. Zábery poľnohospodárskej pôdy by zrejme neboli nulové, ale uskutočňovali by sa na základe individuálnych návrhov stavebníkov, bez koncepčného podkladu.

7. Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy

Vzhľadom k tomu, že významnejšie spoločenstvá flóry a fauny sa viažu na plochy vymedzené ako prvky ÚSES a do týchto plôch činnosti a stavby podľa územného plánu obce Senohrad nezasahujú, negatívne vplyvy na faunu a flóru sa nepredpokladajú.

Návrhom nových prvkov ÚSES – 6 miestnych biocentier a 6 miestnych biokoridorov (MBk1 - MBk6, MBc1 - MBc6) dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Biokoridory umožnia migráciu živočíchov a eliminujú bariérové prvky.

Viacere ekologicky významné segmenty krajiny sú navrhované na funkciu miestnych biocentier, ktoré vytvoria vhodné podmienky pre úkryt a rozmnožovanie živočíchov, vrátane chránených druhov. V blízkosti biotopov európskeho významu a národného významu sa nenavrhujú žiadne stavebné ani iné aktivity.

Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia. Navrhované ekostabilizačné opatrenia sú uvedené aj v kap. IV tejto správy. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby.

8. Vplyvy na krajinu

V navrhovanom riešení hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie je posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Prvok líniovej zelene je tiež použitý za účelom izolovania výrobných areálov a navrhovaného športového areálu od okolitého obytného územia. Líniová zeleň sa navrhuje aj po obvode zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia, čím sa kompozične zafixuje pôdorys sídla voči okolitej krajine. Odporúča sa dostatočná štrukturálna členitosť a druhová rôznorodosť líniovej zelene.

Krajinný obraz mierne pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru. Navrhovaný rozvoj nebude mať dopady na časti krajiny, ktoré sú z krajinnooestetického hľadiska považované za najhodnotnejšie.

Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, je obmedzená výška objektov v obci a v nových rozvojových lokalitách. Účelom tohto opatrenia je zachovanie tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. To znamená, že ide o nepriamy pozitívny vplyv na krajinu a súčasne urbanisticko-architektonické hodnoty a pamiatky.

9. Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES

Nakoľko sa v k.ú. Senohrad nenachádzajú žiadne chránené územia, konštatujeme nulové vplyvy na chránené územia.

V územnoplánovacej dokumentácii sú navrhnuté prvky územného systému ekologickej stability miestnej úrovne (MÚSES), pričom navrhované riešenie tieto prvky v plnej miere rešpektuje. Na plochách biokoridorov, biocentier nie je navrhovaná nová výstavba.

Pri umiestňovaní novej zástavby, najmä plôch pre bývanie, boli zohľadnené pásma hygienickej ochrany, resp. ochranné pásma existujúcich stavieb a činností, ktoré predstavujú zóny ich vplyvu na prostredie:

- ochranné pásmo cintorína
- ochranné pásmo navrhovanej čistiarne odpadových vôd
- ochranné pásma vodných tokov
- ochranné pásmo lesa
- ochranné pásma líniových technických stavieb – vymedzené ochranné pásma majú elektrické vedenia vysokého napätia, elektrické stanice, vodovodné a kanalizačné potrubia
- ochranné pásma ciest II. triedy a III. triedy
- ochranné pásmo hospodárskeho dvora PD

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská

Územnoplánovacia dokumentácia nemá priamy vplyv na kultúrno-historické pamiatky a archeologické náleziská. Vytvára však predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva. Zdôrazňuje potrebu rešpektovať pôvodné zastavovacie štruktúry, parceláciu, historický pôdorysný tvar zástavby, výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov, architektonický výraz uličných priečelí.

Za účelom udržania pôvodného vidieckeho charakteru zástavby sa stanovuje záväzný regulatív maximálnej výšky zástavby. Najnižšia podlažnosť (1 nadzemné podlažie) je povolená pre hospodárske usadlosti lazov. V samotnej obci sú povolené 2 nadzemné podlažia, s výnimkou plôch bývania v bytových domoch, kde je tento limit zvýšený na 4 nadzemné podlažia.

Charakter rozptýleného lazničkeho osídlenia sa navrhuje zachovať a nové rozvojové zámery sa tu neplánujú.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Realizácia stavieb a činností podľa návrhu územného plánu obce Senohrad nevyvolá žiadne vplyvy tohto druhu.

12. Iné vplyvy

Žiadne iné vplyvy navrhovaných činností a stavieb podľa návrhu územného plánu obce Senohrad neboli zistené.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Hodnotenie významnosti predpokladaných vplyvov bolo uskutočnené s použitím bodovej stupnice hodnotenia od 0 do 5. Najvyššej bodovej hodnote (5) zodpovedá veľmi významný vplyv, ktorý má dosah presahujúci lokálnu úroveň alebo ovplyvňuje najzraniteľnejšie zložky životného prostredia. Najnižšia bodová hodnota (0) zodpovedá absencii akéhokoľvek vplyvu.

Predmetom hodnotenia boli vplyvy uvedené v kapitole III., podkapitolách 1.-12. tejto správy o hodnotení. Spomedzi uvádzaných vplyvov sa ani v jednej kategórii nepredpokladajú významnejšie vplyvy, t.j. vplyvy s bodovým hodnotením 3–5. Všetky predpokladané vplyvy možno považovať za nevýznamné alebo málo významné, čo zodpovedá bodovému hodnoteniu 1 alebo 2.

Uvedené vplyvy v tejto fáze spracovania dokumentácie zväčša nie je možné vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi, nakoľko prevažujú nepriame vplyvy. Konkrétne návrhy investičných projektov možno stotožniť s priamymi vplyvmi, potenciálne dopady stanovených regulatívov klasifikujeme ako nepriame vplyvy. Nasledovné hodnotenie vplyvov podľa významnosti možno preto považovať len za orientačné.

Súhrnné hodnotenie očakávaných vplyvov na životné prostredie podľa významnosti

Skupina vplyvov	Druh vplyvu	Významnosť
Vplyvy na obyvateľstvo	pozitívny priamy pozitívny nepriamy	0-1 2
Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	-	0
Vplyvy na klimatické pomery	-	0
Vplyvy na ovzdušie	pozitívny priamy pozitívny nepriamy	0 0-1
Vplyvy na vodné pomery	pozitívny priamy	1-2
Vplyvy na pôdu	pozitívny priamy negatívny nepriamy	1 1
Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy	pozitívny priamy	1
Vplyvy na krajinu	priamy vplyv pozitívny nepriamy	0-1 1
Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES	pozitívny priamy pozitívny nepriamy	1 1-2
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	-	0
Iné vplyvy	-	0

Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie však boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, a to najmä:

- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov

- Vyhláška č. 411/2012 Z.z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Opatrenia na elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov činností a stavieb sú súčasťou záväzných regulatívov územného plánu obce Senohrad, kde sú vymedzené aj verejnoprospešné stavby. Účelom väčšiny navrhovaných opatrení je eliminovať súčasné environmentálne problémy. Nakoľko sa v riešenom území nepredpokladá lokalizácia zámerov s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, nie sú kompenzačné opatrenia vo väčšom rozsahu nutné. Všetky navrhované zámery sú naplánované mimo prvkov územného systému ekologickej stability a mimo území navrhovaných na ochranu.

Prehľad navrhovaných opatrení, relevantných z hľadiska životného prostredia a zdravia obyvateľstva:

1. V oblasti environmentálnej infraštruktúry

- vybudovanie splaškovej kanalizácie v súvisle urbanizovanom území obce, vrátane nových rozvojových plôch
- napojenie navrhovanej splaškovej kanalizácie na systém čistenia odpadových vôd
- zabezpečenie zásobovania pitnou vodou súvisle urbanizovaného územia obce z verejného vodovodu a rozšírenie vodovodnej siete o rozvody v navrhovaných rozvojových plochách

2. V oblasti dopravnej infraštruktúry

- návrh rekonštrukcie ciest II. triedy v požadovanom šírkovom usporiadaní: v zastavanom území v kategórii MZ 12(11,5)/50 a vo funkčnej triede B2 a v kategórii C 9,5/70 mimo zastavaného územia
- návrh dobudovania chodníkov pre chodcov pozdĺž celého prieťahu ciest II. triedy zastavaným územím obce
- návrh vybudovania, resp. vyznačenia cyklistických trás s prepojením do susediacich obcí Lackov, Horné Mladonice, Dačov Lom, Pliešovce (ako súčasť trasy navrhovanej Veľký Krtíš – Senohrad – Pliešovce), ako aj do VVP

3. Vybrané ekostabilizačné opatrenia

- vytvorenie nárazníkových pásov pozdĺž vodných tokov a ochrana funkčných brehových porastov tokov; hlavnou funkciou pásu je retencia vody a živín, eliminácia znečisťovania vody
- zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s §7b zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 24/2003 Z.z.
- optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území

- zabezpečovať starostlivosť o lúky a trvalé trávne porasty kosením alebo prostredníctvom pastevného chovu
- sukcesný proces na trvalých trávnych porastoch umožniť len v odľahlých a ťažko dostupných polohách
- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability (biokoridory, biocentrá, interakčné prvky)
- revitalizácia a zachovanie líniovej stromovej a krovinovej vegetácie, trvalých trávnych porastov v trase navrhovaných biokoridorov
- optimalizácia agrotechnických postupov (napr. orba po vrstevnici)
- realizovať vodozádržné úpravy na drobných vodných tokoch
- udržiavať existujúcu líniovú zeleň a založiť novú líniovú zeleň s pôdoochrannou a protieróznou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov na medziach a popri poľných cestách
- preferovať extenzívne hospodárenie na enklávach ornej pôdy obkolesených lesnými porastmi
- živočíšnu výrobu orientovať na pasienkársky chov oviec a hovädzieho dobytku
- zabezpečiť odizolovanie poľných hnojísk
- výsadba línie izolačnej zelene okolo hospodárskeho dvora družstva, najmä zo strany zastavaného územia
- výsadba línií izolačnej zelene na rozhraní zastavaného územia a poľnohospodárskej pôdy
- výsadba línií izolačnej zelene na rozhraní obytného územia a rekreačného územia (navrhovaného športového areálu)
- revitalizovať a dosadiť líniovú zeleň pozdĺž poľných ciest a účelových ciest mimo zastavaného územia obce
- zvýšiť podiel zhodnocovaného odpadu v zmysle cieľov programu odpadového hospodárstva obce a kraja
- uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a úplné odstránenie všetkých divokých skládok
- prevádzkovať zariadenie na zber separovaného odpadu (zberný dvor)
- netolerovať v území zaburinené plochy – ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; landom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť, alebo zalesniť drevinovou a krovinnou vegetáciou a ponechať sukcesii
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia
- pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu

- revitalizovať a dotvoriť plochy verejnej zelene v zastavanom území obce, osobitne v centrálnej zóne obce
- úprava zelených pásov a predzáhradiek pozdĺž miestnych komunikácií v zastavanom území obce
- výsadba aspoň jednostrannej líniovej zelene na hlavných obslužných komunikáciách v navrhovaných obytných uliciach

Viacere z uvedených opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Z hľadiska posúdenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredia je možné tieto opatrenia považovať za dostatočné.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Pod pojmom kritérium rozumieme ľubovoľnú charakteristiku, ktorá je z hľadiska dopadu na životné prostredie relevantná.

Váha (dôležitosť) jednotlivých kritérií v prípade posudzovania hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebola stanovená. Zvolené kritériá boli zoskupené do troch skupín:

- krajinno-ekologické kritériá:
 - ochrana ekologicky významných segmentov krajiny
 - kvalita a úroveň ochrany prírodných zdrojov – ovzdušia, vody, pôdy
 - prispôsobenie koncepcie rozvoja krajinným a topografickým podmienkam
 - ekologická stabilita územia a vytvorenie funkčného územného systému ekologickej stability
 - integrácia prírodných prvkov v zastavanom území
 - dostupnosť a rozsah verejnej zelene
 - optimalizácia urbanistických štruktúr z hľadiska mikroklimatických podmienok
 - využitie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie
- socio-ekonomické kritériá
 - bezpečnosť dopravy
 - implementácia udržateľných druhov dopravy
 - podiel obyvateľov napojených na vodovod a kanalizáciu
 - pokrytie územia verejnou dopravou
 - počet pracovných miest
 - dostupnosť základnej občianskej vybavenosti
 - príležitosti pre rekreačno-športové aktivity
 - rešpektovanie historického dedičstva a hodnôt reprezentujúcich kultúrnu kontinuitu a identitu
- technicko-ekonomické kritériá
 - realizovateľnosť koncepcie – väzba na konkrétne investičné zámery
 - efektívnosť riešenia technickej infraštruktúry
 - efektívnosť dopravnej siete
 - hustota obyvateľov v zastavanom území

Uvedené kritériá reflektujú princípy udržateľného rozvoja sídelných štruktúr – princípy Ecocity, ktoré boli čiastkovými výstupmi rovnomenného výskumného projektu.

2. Porovnanie variantov

Obec Senohrad spadá do kategórie sídiel s menej ako 2 000 obyvateľmi, preto podľa § 21 ods. 2 stavebného zákona variantný koncept netreba spracovať a spracúva sa invariantný návrh územného plánu obce. Rozlíšený je preto len samotný návrh (návrhový variant) a nulový variant.

Nulový variant (variant „0“) predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia – katastrálneho územia obce Senohrad v rozsahu dnešného zastavaného územia obce. Je tiež ekvivalentom stavu bez platného územného plánu. To by pre obec znamenalo, že nebude mať dokument s právnou záväznosťou, ktorý by koncepčne usmerňoval a koordinoval činnosti na území obce a účinne zamedzil environmentálne neprijateľné zámery a činnosti. Rozvoj v obci by sa nezastavil, ale jeho rizikom by bola nekonceptnosť a vznik funkčno-prevádzkových kolízií.

Ďalší variant predstavuje samotný návrh riešenia - variant „1“ (návrhový variant). Za predpokladu realizácie návrhov obsiahnutých v územnoplánovacej dokumentácii budú eliminované existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy, čím sa znížia negatívne vplyvy na životné prostredie obce, jej obyvateľov, ako aj na prírodné prostredie. Navrhované riešenie počíta s vyváženým rozvojom územia. Prináša návrh miestneho územného systému ekologickej stability a ďalších ekostabilizačných opatrení pre celé katastrálne územie obce. Prispieva k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

V hodnotenej ÚPD sa prevažná časť zastavaného územia, ako aj väčšina nových rozvojových plôch pre jeho rozšírenie, zaraďuje do obytného územia. Na riešenie dopytu po bývaní v obci bolo potrebné navrhnuť nové rozvojové plochy. Pre výstavbu rodinných domov sú navrhnuté štyri väčšie rozvojové plochy č. 1, 2, 5, 6, ktoré majú charakter ucelených ulíc na okrajoch obce. Ďalšie rozvojové plochy č. 3, 4, 7 využívajú zvyškové plochy v zástavbe. Z uvedených rozvojových plôch sa všetky uvažujú pre výstavbu rodinných domov, s výnimkou rozvojovej plochy č. 4, ktorá je určená primárne pre výstavbu bytových domov. Rozvojové plochy vymedzené v územnoplánovacej dokumentácii majú celkovú kapacitu 73 bytových jednotiek. Predpokladá sa, že súčasne dôjde k znižovaniu obložnosti existujúceho bytového fondu, ktorá je v obci pomerne vysoká, preto prírastok počtu obyvateľov obce nebude natoľko výrazný.

Nová zástavba sa navrhuje rovnomerne na západnom i východnom okraji obce. Tým sa zachová vyvážená osovosť celkovej kompozície sídla. Návrhom rozšírenia zastavaného územia o nové ulice sa podporí kompaktný pôdorys obce.

Z hľadiska riešenia občianskej vybavenosti hodnotená ÚPD odporúča nové zariadenia občianskej vybavenosti celoobecného významu lokalizovať predovšetkým do vymedzeného priestoru centrálnej zóny obce. V centrálnej zóne obce sa ďalej odporúča

lokalizovať priestory pre kultúrne a voľnočasové aktivity, prípadne aj v rámci viacúčelového objektu pre sociálne služby.

Z hľadiska riešenia výroby sa odporúča rekonštrukcia a intenzifikácia areálu PD, s možnosťou jeho čiastočnej transformácie na ľahkú nepoľnohospodársku výrobu typu remeselnícko-výrobných služieb, stavebníctva a podnikateľských aktivít. Nové plochy pre výrobu sa preto nenavrhujú. Ako nové výrobné územie je vymedzená len rozvojová plocha č. 9, určená pre verejné technické vybavenie - pre celoobecnú čistiareň odpadových vôd.

Pre nový športový areál s futbalovým ihriskom sa v hodnotenej ÚPD navrhuje rozvojová plocha č. 8 na východnom okraji obce. Počíta sa s rozvojom aktivít v oblasti agroturistiky v rámci lazníckych usadlostí a v okolitom krajinnom prostredí. V centre obce sa odporúča úprava plôch zelene, osadenie urbanistického mobiliáru, prípadne aj amfiteátra, čím sa vytvorí atraktívna oddychová zóna pre obyvateľov obce. Ďalšia oddychová plocha s detským ihriskom sa navrhuje v novej obytnej ulici na východnom okraji obce.

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa výstavba splaškovej kanalizácie v obci, vrátane čistiarene odpadových vôd. Nové rozvojové plochy majú byť napojené na všetky inžinierske siete (vodovod, elektrickú sieť, kanalizáciu) a obslužené miestnymi komunikáciami, ďalej sa navrhuje dobudovanie chodníkov pre chodcov pozdĺž prieťahov ciest II. triedy v zastavanom území obce, ako aj vyznačenie cyklistických trás.

Značnú pozornosť venuje hodnotená ÚPD návrhom ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability. Návrhom nových prvkov ÚSES – 6 miestnych biocentier a 6 miestnych biokoridorov dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

V porovnaní s nulovým variantom sa v návrhovom variante predpokladá vyššia intenzita rozvoja v istých lokalitách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených s novou výstavbou výraznejšie. Nulový variant však nerieši odstránenie existujúcich deficitov a environmentálnych problémov. Predpokladané vplyvy vyplývajúce z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie, spolu s opatreniami na elimináciu týchto vplyvov, nevytvárajú takú antropogénnu záťaž v území, ktorá by negatívne ovplyvnila životné prostredie.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia

V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území, publikované napr. na internetových portáloch (katasterportál, Enviroportál, pôdny portál, SHMÚ) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Ďalšími východiskovými podkladmi boli plánovacie dokumenty spracované na rôznych hierarchických úrovniach a projektové a iné dokumentácie týkajúce sa riešeného územia:

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000
http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoisnomenu/geof/atlas_st_sv
- Atlas SSR, Bratislava: SAV a SÚGK, 1980
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2011 v platnom znení
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, MDVaRR 2015
- Oficiálna stránka obce Senohrad www.senohrad.sk
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020
- Prieskumy a rozboru na územný plán obce Senohrad, 2016
- Projektová dokumentácia „Senohrad – verejná kanalizácia a čistiareň odpadových vôd“, Timprojekt 2011
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023
- Program rozvoja mikroregiónu Východný Hont na roky 2014 – 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Senohrad na roky 2007 – 2013
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023
- Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2015 až 2017
- Správa o stave životného prostredia SR v roku 2014, MŽP SR a SAŽP, 2015
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, 2014
- Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020, MDVaRR 2014
- Územný plán obce Čekovce, 2017
- Územný plán obce Pliešovce, 2013
- Územný plán sídelného útvaru Senohrad, Urbion 1983

- Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov

Významným syntetickým podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie, ako aj tejto správy o hodnotení, boli výstupy predchádzajúcich etáp tvorby územnoplánovacej dokumentácie – najmä krajinnoekologického plánu obce Senohrad, ktorý analyzoval stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny.

Na základe týchto informácií boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Samotné hodnotenie – výber hodnotiacich kritérií a stanovenie spôsobu hodnotenia bolo uskutočnené s použitím rôznych metodík, ktoré prezentujú aktuálne výsledky výskumu v danej oblasti, publikované v zborníkoch a odborných prácach.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní tejto správy vyplynuli zo skutočnosti, že pre hodnotené územie chýbajú určité konkrétne údaje charakterizujúce stav zložiek životného prostredia a faktorov ovplyvňujúcich životné prostredie – chýbajú výsledky konkrétnych meraní kvality a stavu ovzdušia, povrchových vôd, podzemných vôd, pôdy, hluku atď.

Ďalšie neurčitosti môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi / parametrami.

Na rozdiel od posudzovania vplyvov činností na základe konkrétnych investičných zámerov (EIA) preto v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii ešte nie je možné presne určiť, aké konkrétne činnosti zo spektra prípustného funkčného využitia sa v rámci jednotlivých funkčných plôch, resp. regulačných blokov a krajinnoekologických komplexov budú v skutočnosti realizovať.

Uvedené nedostatky a neurčitosti však nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie územnoplánovacej dokumentácie boli v tejto správe o hodnotení zohľadňované.

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

Územné plány vo všeobecnosti predstavujú účinný nástroj pre koncepčné usmerňovanie rozvoja územia obcí na princípoch udržateľného rozvoja. Súčasný systém územného plánovania garantuje dodržiavanie týchto princípov vďaka integrovaným nástrojom krajinnoekologického plánovania a strategického environmentálneho hodnotenia (v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Už v zadaní na spracovanie územného plánu obce Senohrad a aj v ďalšej etape, pri príprave návrhu, bol deklarovaný cieľ, definovať optimálnu územno-priestorovú organizáciu sídla, zohľadňujúcu požiadavky ochrany prírody a životného prostredia. Dôvodom obstarania územnoplánovacej dokumentácie je tiež stanovenie regulatívov pre harmonický rozvoj obce v súlade s princípmi udržateľného rozvoja a pre zachovanie identity obce.

V hodnotenej ÚPD sa prevažná časť zastavaného územia, ako aj väčšina nových rozvojových plôch pre jeho rozšírenie, zaraďuje do obytného územia. Na riešenie dopytu po bývaní v obci bolo potrebné navrhnuť nové rozvojové plochy. Pre výstavbu rodinných domov sú navrhnuté štyri väčšie rozvojové plochy č. 1, 2, 5, 6, ktoré majú charakter ucelených ulíc na okrajoch obce. Ďalšie rozvojové plochy č. 3, 4, 7 využívajú zvyškové plochy v zástavbe. Z uvedených rozvojových plôch sa všetky uvažujú pre výstavbu rodinných domov, s výnimkou rozvojovej plochy č. 4, ktorá je určená primárne pre výstavbu bytových domov. Rozvojové plochy vymedzené v územnoplánovacej dokumentácii majú celkovú kapacitu 73 bytových jednotiek.

Nová zástavba sa navrhuje rovnomerne na západnom i východnom okraji obce. Tým sa zachová vyvážená osovosť celkovej kompozície sídla. Návrhom rozšírenia zastavaného územia o nové ulice sa podporí kompaktný pôdorys obce.

Z hľadiska riešenia občianskej vybavenosti hodnotená ÚPD odporúča nové zariadenia občianskej vybavenosti celoobecného významu lokalizovať predovšetkým do vymedzeného priestoru centrálnej zóny obce. V centrálnej zóne obce sa ďalej odporúča lokalizovať priestory pre kultúrne a voľnočasové aktivity, prípadne aj v rámci viacúčelového objektu pre sociálne služby.

Z hľadiska riešenia výroby sa odporúča rekonštrukcia a intenzifikácia areálu PD, s možnosťou jeho čiastočnej transformácie na ľahkú nepoľnohospodársku výrobu typu remeselnno-výrobných služieb, stavebníctva a podnikateľských aktivít. Nové plochy pre výrobu sa preto nenavrhujú. Ako nové výrobné územie je vymedzená len rozvojová plocha č. 9, určená pre verejné technické vybavenie - pre celoobecnú čistiareň odpadových vôd.

Pre nový športový areál s futbalovým ihriskom sa v hodnotenej ÚPD navrhuje rozvojová plocha č. 8 na východnom okraji obce. Počíta sa s rozvojom aktivít v oblasti agroturistiky v rámci lazníckych usadlostí a v okolitom krajinnom prostredí. V centre obce sa odporúča úprava plôch zelene, osadenie urbanistického mobiliáru, prípadne aj amfiteátra, čím sa vytvorí atraktívna oddychová zóna pre obyvateľov obce.

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa výstavba splaškovej kanalizácie v obci, vrátane čistiarne odpadových vôd. Nové rozvojové plochy majú byť napojené na všetky inžinierske siete (vodovod, elektrickú sieť, kanalizáciu), ďalej sa navrhuje dobudovanie chodníkov pre chodcov pozdĺž prieťahov ciest II. triedy v zastavanom území obce, ako aj vyznačenie cyklistických trás.

Značnú pozornosť venuje hodnotená ÚPD návrhom ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability. Územnoplánovacia dokumentácia neprináša žiadne zábery, ktoré by zhoršovali životné prostredie, či poškodzovali prírodu a krajinu. Návrhom nových prvkov ÚSES – 6 miestnych biocentier a 6 miestnych biokoridorov dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov definuje hodnotená ÚPD v záväznej časti súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia. Nezasahuje novými činnosťami do prvkov systému ekologickej stability. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a indundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Z hľadiska vplyvov na krajinu je v navrhovanom riešení posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Prvok líniovej zelene je tiež použitý za účelom izolovania výrobných areálov a navrhovaného športového areálu od okolitého obytného územia. Líniová zeleň sa navrhuje aj po obode zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia, čím sa kompozične zafixuje pôdorys sídla voči okolitej krajine. Krajinný obraz mierne pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru.

Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie plôch s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúce vzájomné ovplyvňovanie jednotlivých urbanistických funkcií. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby. Regulácia maximálnej výšky zástavby a navrhované zásady priestorového usporiadania prispievajú k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta so vznikom zdrojov znečisťovania ovzdušia ani s plochami pre priemyselnú výrobu. Stanovené sú

podrobné regulatívy pre umiestňovanie prípadných drobných remeselných prevádzok a pre drobnochov v obytnom území. Tým sa zabezpečí ochrana ovzdušia pred znečistením a všeobecne kvalita životného prostredia v obci.

Pozitívny vplyv na vodné pomery budú mať navrhované krajinnoekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny. Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú situované vo vyvýšených polohách vo väčšej vzdialenosti od vodných tokov, ktoré v obci pramenia a nepredstavujú preto povodňové ohrozenie.

Z hľadiska vplyvov na pôdu sa realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory. Nepriame vplyvy predstavujú predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy, pričom časť z nich je lokalizovaná v zastavanom území obce.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. Do roku 2030 sa predpokladá rast miestnej populácie na 849 obyvateľov, zo súčasnej úrovne 792 obyvateľov. V prípade naplnenia predpokladov prírastku obyvateľov dôjde k postupnému zlepšeniu sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov. Zvýšenie počtu obyvateľov rozšíri trhový potenciál pre etablovanie nových prevádzok služieb a obchodu. Plánovaný rozvoj obce posilní miestne hospodárstvo a zabezpečí jeho diverzifikáciu smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam. Konkrétne ide o návrh možnosti využitia hospodárskeho dvora aj pre remeselno-výrobné služby a podnikateľské aktivity. Podobný efekt bude mať aj rozvoj agroturistiky na lazoch.

Viaceré navrhované investičné zámery v oblasti infraštruktúry prinesú pozitívne sociálne dopady – napr. dobudovanie chodníkov pozdĺž ciest II. triedy v zastavanom území bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť obyvateľov. Návrh vybudovania nového športového areálu s futbalovým ihriskom, ako aj amfiteátra a priestorov pre kultúrne a voľnočasové aktivity podstatne rozšíri ponuky v oblasti voľnočasových aktivít obyvateľov.

Územnoplánovacia dokumentácia nemá priamy vplyv na kultúrno-historické pamiatky a archeologické náleziská. Vytvára však predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva.

Možno teda konštatovať, že územný plán obce Senohrad bude predstavovať základný koncepčný dokument obce s právnou záväznosťou a vynútiteľnosťou. V návrhu záväznej časti riešenia sú definované zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia, ako aj zásady a regulatívy týkajúce sa ochrany životného prostredia a krajiny a ďalších funkčných systémov obce, verejnoprospešné stavby.

Hodnotená dokumentácia je v celom rozsahu v súlade so záväznou časťou Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj, v znení zmien a doplnkov. Súlad s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je dokumentovaný v kapitole 2.2 textovej časti hodnotenej ÚPD.

Z porovnania variantov vyplýva, že návrhový variant (variant „1“) predstavuje oproti nulovému variantu najvýhodnejší variant budúcej realizácie činností a stavieb v hodnotenom území.

Vyhodnotenie splnenia rozsahu hodnotenia a špecifických požiadaviek na hodnotenie

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č. 5 zákona. V procese hodnotenia a v jeho výstupe – správe o hodnotení boli naplnené všetky body rozsahu hodnotenia, ktorý určil Okresný úrad Krupina, odbor starostlivosti o životné prostredie v liste č. OU-KA-OSZP-2017/000017 zo dňa 02. 02. 2017. Hodnotenie, ako aj samotné navrhované riešenie, zohľadnilo špecifické požiadavky, ktoré vyplynuli zo stanovísk doručených k oznámeniu o strategickom dokumente:

- dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami ochrany podľa § 12 zákona č. 220/2004 Z.z. → navrhujú sa zábery poľnohospodárskej pôdy len v nevyhnutnej miere a na pôde najnižšej kvality – 9. skupiny kvality a v malej miere aj na pôde 7. skupiny kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z.
- obsah návrhu strategického dokumentu dať do súladu so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa → návrh ÚPD je v súlade s ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov, ako vyplýva z kapitoly 2.2 v textovej časti návrhu ÚPN-O Senohrad a je tiež konštatované v texte tejto správy
- postupovať pri obstarávaní ako aj spracovaní strategického dokumentu v súlade s ustanoveniami § 22 až § 28 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) → je v súlade s príslušnou legislatívou
- rozsah strategického dokumentu dať do súladu s ustanoveniami § 12 vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii → je v súlade s príslušnou legislatívou
- záväznú časť strategického dokumentu dať do súladu s ustanovením § 13 ods. 3 písm. b) stavebného zákona → je v súlade s príslušnou legislatívou
- rešpektovať existujúcu komunikačnú sieť a jej ochranné pásmo v súlade so zákonom č. 135/1967 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“) → je rešpektované v návrhu ÚPD
- pri návrhu jednotlivých lokalít v blízkosti komunikácie je nevyhnutné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a dodržať pásmo hygienickej ochrany pred hlukom a negatívnymi účinkami dopravy → je definované ako podmienka v návrhu ÚPD, v kap. 2.12.1

- dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť na základe výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s platnými STN a technickými predpismi → je rešpektované v návrhu ÚPD (kap. 2.12.1)
- postupovať v súlade s uznesením vlády SR č. 223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR → je rešpektované v návrhu ÚPD
- pri návrhu cyklistickej a pešej dopravy vytvárať vzájomne prepojenú sieť, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov → návrh prepojenej siete cyklotrás je súčasťou návrhu ÚPD
- v katastrálnom území obce Senohrad sú evidované skládky odpadov. Ministerstvo životného prostredia odporúča uvedené skládky odpadov dostatočne zohľadniť v územnoplánovacej dokumentácii → sú uvedené v textovej a grafickej časti návrhu ÚPD
- predmetné územie spadá do stredného radónového rizika. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia, podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia → v návrhu ÚPD je zakotvená podmienka „pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podložia“ (kap. 3.6)
- pri realizáciách konkrétnych činností je potrebné mať v zreteli, že z dôvodu tak rozsiahleho územia, ktoré je predmetom hodnotenia nie je možné vylúčiť výskyt chránených druhov živočíchov a rastlín a je potrebné postupovať v zmysle konkrétnou činnosťou dotknutých zákonov → je rešpektované v návrhu ÚPD
- v návrhu riešenia je nutné rešpektovať prvky regionálneho a miestneho ÚSES (lokálne biokoridory, ekologicky významné segmenty) a záujmy ochrany prírody → je rešpektované v návrhu ÚPD

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

doc. Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD.

odborne spôsobilá osoba na posudzovanie vplyvov na ŽP (č. 485/2010/OHPV)

.....

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

Použité boli podklady uvedené v kapitole VI., časti C tejto správy o hodnotení.

Kompletná textová a grafická dokumentácia – návrh územného plánu obce Senohrad je pre účely prerokovania zverejnená na internetovej stránke

www.eko-plan.sk/senohrad

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Senohrade, 19. 09. 2017

Ing. Oľga Bartková, starostka obce

.....

(podpis, pečiatka)